89

తెలుగు పత్రికలు

శ్రీ క్రొవ్విడి లింగరాజు గారు

తెలుగు వారికి 'స్వ'అంటే అలక్ష్యం ఎక్కువ. తెలుగుభాషన్నా, తెలుగుదేశమన్నా, ఒకవిధమైన నిరాదరణ. అరవవారు చూడండి లండనువెళ్ళినా పిలుంజవప్పుడల్లా గూడకట్టు (గుండారు) మానరు. ఇక ఎంత ఆంగ్లభాషాప్రవీణులైనా ఇద్దరు అరవసోదరులు తటస్థపడితే వాళ్లసంభాషణ అరవంలో సాగుతుంది కాని ఇంగ్లీషులో సాగదు. అరవభాష రాని మూడోమనిషి ఉన్నా వాళ్లు లక్ష్యం లేకుండా అరవంలో మాటాడుకుంటారు. భాష విషయంలో ఉత్తరహిందూస్థానీయులు కూడా ఇంతే. ఆంధ్రులు 4 రోజులు మద్రాసులో కాపురం పెడితే గుండారు కడతారు లేకపోతే సూటుబూటు బనాయిస్తారు, బొంబాయి వెడితే పొడుగు కోటు, పొడుగుటోపీతో ప్రత్యక్షం అవుతారు, కలకత్తా వెడితే చెప్పనక్కరలేదు. మోకాళ్లపైకిబట్ట, బిళ్లగోచీ బొటనవేళ్లంటుతూ కుచ్చెళ్లు బంగాళాకుర్తాలో సాక్షాత్కారం అవుతారు. భాషవిషయంలో మిశ్రమభాషకు దాసులవుతారు. ఇది సామాన్య అనుభవం.

*　　*　　*　　*

దేశభాషల్లో ఆంధ్రులకున్న అలక్ష్యమే దేశభాషాపత్రికల చదవడంలో ఉంది. 2 కోట్లమంది పై చిల్లర జనాభాగల ఆంధ్రదేశంలో, ఒక్కటే దినపత్రికయుండి, దానికైనా బహుతక్కువప్రచారం ఉండటంటే, దేశభాషాపత్రికలయెడల ఆంధ్రులకెంత నిరాదరణమో వేరే వ్రాయనక్కరలేదు. అసలు మనదేశంలో పత్రికలు చదివే ఆసక్తియే తక్కువ. ఆసక్తిగలవారు, కించిత్తు ఆంగ్లభాషతో డొక్కశుద్ధి యైనట్లయితే ఇంగ్లీషు పత్రికలే చదువుతారుగాని తెలుగుపత్రికల దగ్గరకు రానీయరు. కారణమేమయ్యా అంటే 'తెలుగు బాగా అర్థంకాదండీ' అంటారు. ఇది సత్యమైతే అవచ్యుగాని, ఆశ్చర్యంమాత్రం కాదు. 2 కోట్ల ఆంధ్రులలో, ఒక్కటే దినపత్రికయైన ఆంధ్రపత్రికకు ఎంతప్రచారం ఉండాలి? వెయ్యికొకడు పత్రికను చదివినా ఆరు అంకెలమీద ఉండాలి ప్రచారం. 10 వేలమందికొక్కడు చదివినా 20 వేలు సుమారు ప్రచారం ఉండాలి. ఏదీ? అందులో సగంకాదు, మూడవవంతుకూడా అనుమానమే. ఈ అలక్ష్యానికి, దారిద్ర్యానికి ఏమైనా సంబంధముందా అంటే, లేదనే నా అభిప్రాయం.

*　　*　　*　　*

దేశభాషాపత్రికలయెడల ఈ అలక్ష్యం ఒక్క ఆంధ్రులకు ప్రత్యేకమా లేక ఇతరరాష్ట్రములలో కూడా ఉందా అనే ప్రశ్న. లేదనే చెప్పాలి. తమిళ రాష్ట్రంలో రెండోమూడో దినపత్రిక లున్నాయి. అందులో స్వదేశమిత్రన్‌కు ప్రచారం చాలా హెచ్చు. అంత ప్రచారం మన తెలుగు పత్రికలలో దేనికి లేదు సరికదా ఇప్పట్లో వస్తుందని కూడా తోచదు. వరదరాజులు గారి 'తమిళనాడు' దినపత్రిక సంగతి తెలియదు గాని వారపత్రికగానున్నప్పుడు చాలా హెచ్చయిన ప్రచారం ఉండేదని ప్రతీతి. ఉత్తరహిందూస్థానంలోని హిందీ ఉర్దుపత్రికల సంగతి చెప్పనక్కరలేదు. కాంగ్రెసు సందర్భంలో ఆదేశం యాత్ర చేసే భాగ్యం నాకు కలిగింది. అప్పటి హిందీపత్రికల సంగతి విచారణచేస్తే దేశభాషాపత్రికల విషయంలో మనం చాలా వెనుకబడియున్నామని స్పష్టముగా తోచినది. ఢిల్లీలోనేమి, లాహోరులోనేమి, ఆగ్రాలోనేమి, హిందీ ఉర్దూపత్రికలు తెల్లవారేసరికి ప్రజలచేతుల్లో ఉంటాయి. ఆగ్రాలో ఒకచిన్న రొట్టెల దుకాణాదారుడు ఒకప్రక్క రొట్టెలు చేస్తూనే ఉన్నాడు. ఇంకొకప్రక్కన ఒక చిన్నపిల్లవాడు 'సైనిక్' పత్రికనుండి కాంగ్రెస్ సమాచారాలను చదువుతూ ఉంటే చక్కగా 'ఊ' కొట్టుచున్నాడు. ఆరోజు సైనిక్ ప్రత్యేక సంచిక లెన్ని ఖర్చయాయో తెలియదు. బెంగాలు సంగతి చెప్పనక్కరలేదు. నాల్గు మూడుదేశభాషా దినపత్రికలను వంగరాష్ట్రము భరియించుచున్నది. కాంపూర్లో గణేశ శంకర విద్యార్థి గారిచే నడుపబడే ప్రతాప్ పత్రిక ప్రచారం చాలా పెద్దలెక్కలోమాట. అయిదంకెలలోని సంఖ్య. మహారాష్ట్రదేశంలో లోకమాన్యునిచే స్థాపింపబడిన కేసరి మాట చెప్పాలా. ఆంగ్లవిద్యాధికులైనా కేసరికి దాసులే.

*　　*　　*　　*

పాశ్చాత్యదేశాల మాట అలాఉండగా, మనదేశంలోనే ఇతరరాష్ట్రాలలో ఇతరదేశభాషాపత్రికలు ఇట్టి ఔన్నత్యమందుండగా తెలుగుపత్రికలు గుంటపూలు పూయుచున్నవి. దినపత్రిక ఒక్కటే. ద్వైవారపత్రిక సమదర్శిని ఒక్కటే. వారపత్రికలలో చాలగండములు గడచి జీవితమును స్థిరపరచుకొనినవి అరడజను పత్రికలకన్న ఎక్కువ లేవు. "భారతి" "సరస్వతి" వంటి సచిత్రమాస పత్రికల చూద్దామంటే, ఎంతసేపు వెదికినా భారతమ్మ తప్ప దిక్కులేదు. పావుశతాబ్దం పాటు దేశసేవ యొనర్చి, ఆంధ్రదేశ పత్రికారచయితలలోకెల్ల నిపుణుడైన కృష్ణారావుని కృష్ణాపత్రికను, ఇతరరాష్ట్రపత్రికల స్థితింబట్టి ఆలోచిస్తే 20 వేలయిన ఉండాలి చందాదారులసంఖ్య. తెలుగుపత్రిక లిట్లు ఎదుగుబొదుగులు లేని స్థితియందుండుటకు కారణమేమి అని ప్రశ్న.

ఈ ప్రశ్నకు నాకుతోచే సమాధానం ఒక్కటే. ఆంగ్లవిద్యా సంపర్కముగల ఆంధ్రుల అలక్ష్యమే. ఇతర రాష్ట్రాలలో దేశభాషా పత్రికల ప్రచారం సంగతి తెలుసుకొనినప్పుడు మన రాష్ట్రంలో తెలుగు పత్రికా ప్రచారమింత తక్కువేమా యనే సంశయం నన్ను చిరకాలంనుండి బాధించుచుండెడిది. అందుచేతనే కాంగ్రెసు యాత్రలలో ఆ యా రాష్ట్రములనుండి వచ్చిన పత్రికా నిర్వాహకులతో చర్చించుచు వచ్చితిని. ఉత్తరహిందూస్థానమున పట్టభద్రులైన ఆంగ్లవిద్యాధికులుకూడా దేశభాషా పత్రికలను చదువుతారు. మహారాష్ట్రంకూడా అంతే. ముఖ్యముగా సంయుక్తప్రాంతములందు సంచారం చేస్తుంటే ఆంగ్లభాషాపత్రికలు కనుపడవు దేశభాషా పత్రికలే ప్రత్యక్షమవుతాయి. కనుకనే అంతపెద్ద రాష్ట్రమైనా సంయుక్తప్రాంతము లొక్క జాతీయవాదఆంగ్లదినపత్రికను పోషింపలేకున్నవి. మద్రాసులో ఏ వీధిలో చూచినా సాయంకాలము 'హిందూ' 'స్వరాజ్య' అనే కేకలు వినపడ్తాయి. ఢిల్లీలో ఇంగ్లీషు పత్రికేదైనా కావాలంటే రైలుస్టేషన్కైనా వెళ్లాలి, పత్రికాకార్యాలయానికైనా వెళ్లాలి. ఒకరోజు సాయంకాలము ఢిల్లీలో ఆంగ్లపత్రికకై ఎంతో వెదుకులాడేం. అంటే సామాన్యంగా ఆసామాషుగా వార్తలను తెలుసుకొనే మనిషి దేశభాషాపత్రికను కొంటాడు గాని ఆంగ్లపత్రిక జోలికి పోడు. మనరాష్ట్రంలో ఈ అభిమానమే తక్కువ. కాస్త ఇంగ్లీషు వచ్చినవాడు ఆంగ్లపత్రికకొరకు పరువెత్తునుగాని ఆంధ్రపత్రికకొరకు ఆదుర్దాపడడు, అసలు ఆంగ్లభాష రాకపోతే ఆంధ్రపత్రిక గాని, ఏమాత్రం ఆంగ్లసంపర్కమున్నా ఇంగ్లీషుపత్రిక రావలసినదే. ఇంతమాత్రమున ఆంగ్లభాషాపత్రికల నిషేధించమని నా అభిప్రాయం కాదు. దేశభాషాపత్రికల నాదరింపమనియే ప్రార్థన.

*　　*　　*　　*

పగలల్లాకష్టపడి పనిచేసి, సాయంకాలము వార్తల షీటు తిరగేసే ప్లీడరు గారో, బడిపంతులు గారో, మరోవ్యాపారస్థుడో ఉన్నాడనుకోండి. ఆవార్తలను తెలుగుపత్రికలమూలముననే తెలుసుకోవాలనే దృష్టి ఈపెద్దమనుష్యులకుండాలని నాకోరిక. ఆంగ్ల పత్రికలను చదివేవారిలో ఇలాంటి పనితొందరగల ప్రముఖు లనేకులున్న సంగతి అనుభవమే. ఆంగ్లభాషా పత్రికలనే చదవడం ఒక గౌరవాధిక్యమనే భావం గలవారు కూడా లేకపోలేదు. ఈదుర్భావం తొలగితే గాని దేశభాషాపత్రికలు బాగుపడవు.

*　　*　　*　　*

మాపత్రిక చందాదారులను సందర్శించే సందర్భంలో ఆంధ్ర విద్యావేత్తలకు దేశభాషాపత్రికలపై ఉండే నిరాదరణను నేను అనుభవించితిని. గోదావరి జిల్లాలో నొకపట్టణంలో మాచందాదారులైన ఒకప్లీడరుగారున్నారు. ఆయనకు 'స్వరాజ్య' 'ఆంధ్రపత్రిక' మాపత్రిక ఇంకాకొన్నిపత్రికలు వస్తాయి. అయితే చాల పనిరద్దీగలమనిషి. రాత్రివేళ స్వరాజ్యలో పెద్దక్షరాలమ్యాటర్తప్ప మరేమీ చదవడు. ఆయనభార్యమాత్రం తెలుగుపత్రికలను పూరాగా చదివే అలవాటున్నది. ఒకసారి ఆయన్ని సందర్శించడానికి వెళ్లినప్పుడు రాజకీయచర్చ వచ్చింది. ఆసందర్భంలో ఆయన "ఆంధ్రపత్రిక, మీపత్రిక ఇంకా తెలుగుపత్రికలు నేను చదువనండీ. ఇంగ్లీషుపత్రిక గబగబా పెద్దక్షరాల మ్యాటర్ చూస్తాను. కాని మా ఆవిడ అన్నీ శ్రద్ధగా చూస్తుందండీ" అని సగర్వంగా అన్నారు. ఈసంగతి ఆయన ఎందుకు చెప్పాడా అనే సంశయం కలిగింది. ఇంగ్లీషుపత్రిక చదవడంలో ఉండే గొప్పప్రకటించడానికా లేక తనకు తెరిపిలేనంత ప్రాక్టీసు ఉందని చెప్పడానికా, అవీకాకపోతే తనభార్య బాగా చదువుకుందని పత్రికలు చదువుకుందని

చెప్పడానికా అనే సంశయం నన్ను ఆవహించింది. చివరకు తెలుగుపత్రికలంటే ఆంగ్లవిద్యాధికులకుండే అలక్ష్యం ఇలా ఉంటుంది కాబోలు అనుకొని సమాధాన పరుచుకొన్నాను.

తెలుగుపత్రికలు ఆడవాళ్లుమాత్రం చదవాలసిన పత్రికలనే భావం కూడ కొందరి కుందనే సంగతి అప్పుడే తెలిసింది.

ఇంత హడావుడిగా న్యూస్ చదివే ఇలాంటి ప్రముఖులు ఆంధ్రపత్రికల వల్ల న్యూస్ తెలుసుకోరాదూ? ఆంధ్రపత్రికలలో న్యూస్ ఆలస్యం అవుతుందనే అనుమానముంటేమో అంటే, గాంధి ఇర్వినుల రాయబారము చెడిపోయిందనే వార్త లక్ష్మీవారంనాడు తెలిసినా ఆయన కొకటే, శుక్రవారంనాడు తెలిసినా ఒకటే. తెలుగుపత్రికలంటే అసలు యజమానులకుండే అలక్ష్యంవల్లనే వి.పి.లు తిరిగి పోతూవుంటాయి. గుమాస్తాగారు అయ్యగారు చదివే ఆంగ్లపత్రికకే చెల్లిస్తారు గాని మిగతాపత్రికలకు సొమ్ము చెల్లించడానికి విముఖులౌతారు. ఆంగ్లవిద్యావేత్తలలో దేశభాషాపత్రికలయెడ అలక్ష్యం పోతే పత్రికలు వృద్ధిపొంది దేశాభ్యుదయానికి తోడ్పడతాయి.

* * * *

దేశభాషాపత్రికలు ముఖ్యముగా అభివృద్ధిపొందితేగాని దేశానికి మోక్షం లేదనే విషయం నిస్సంశయము. దేశంలో నేడు కనిపించే సర్వతోముఖమైన ఉత్సాహానికి కారణం తెలుగుపత్రికలే. దేశభాషాపత్రికల మూలా ప్రజలకన్న ప్రభుత్వానికి బాగా ఎరుక. ఎక్కువగా సామాన్యజనుల కండుబాటులోనుండి వారిలో కార్యోత్సాహమును పురిగొల్పేవి దేశభాషాపత్రికలే. అందుచేత దేశభాషాపత్రికల అభివృద్ధికి తోడ్పడవలసినబాధ్యత ప్రజలపై నున్నది, ఆంగ్లవిద్యాధికులు అలక్ష్యాన్ని వదలివేసి తెలుగుపత్రికలకు అన్నివిధాల తోడ్పడుట మిక్కిలి అవసరము. ఆంగ్లపత్రికలు చదువుటలో ప్రత్యేక గౌరవముందనే భావం, తెలుగుపత్రికలలో ఏముందనే అలక్ష్యభావం ఆంగ్లవిద్యాసంపర్కముగల తెలుగువారి మనస్సుల్లోంచి తొలగిపోతే పత్రికలు బాగుపడుతాయి.

* * * *

ఇంతవరకు తెలుగుపత్రికల ప్రస్తుతస్థితికి కారణాలను ఆంగ్లవిద్యాధికులపై పడేశాను. కాని అంతమాత్రమున తెలుగుపత్రికలు ఎట్టిలోపాలు లేకుండా ఉన్నాయని చెప్పడానికి వీలులేదు. తెలుగువారిలో తెలుగుపత్రికలయెడల గల అలక్ష్యభావాన్ని తొలగించడానికి తెలుగుపత్రికలు వార్తాప్రచారం విషయంలో అభివృద్ధి చూపి తోడ్పడాలి. పత్రికాసమ్మేళనం సందర్భంలో ముట్నూరివారు పత్రికల లోపాలన్నిటిని విపులపరిచియేయున్నారు. సంపాదకులు సంస్కారులు కాకపోవడంవల్లనైతేనేమి, ధనాభావంచేతనైతేనేమి, మరే కారణాలవల్లనైతేనేమి అనేకలోపములున్నాయి. ఒక్కటే దినపత్రికగాను నాగేశ్వరరావు పంతులవారి వంటి శ్రీమంతుని అండనున్న ఆంధ్రపత్రిక ఆంధ్రరాష్ట్రానికి శఖండమైన సేవచేసినా, ఉండవలసినంత సర్వాంగసుందరంగా లేదు. పత్రికలో వార్తలకొరకు వెదకకోవాలి. పత్రికలో పడే వ్యాసాలపై కొంచెం ఎక్కువ నిఘా ఉండాలి. వార్తలు ప్రచురణ ఆలస్యం కాకూడదు. ఇతర పత్రికల లోపాలను లెక్కపెట్టడమే కష్టము. ఆర్థికంగా ఆంధ్రకృష్ణాపత్రికలుతక్క మిగిలినపత్రికలు "పిట్టనికొట్టి పొయ్యిలోపెట్టు" అనే సామెతగా జీవయాత్ర నడుపుతూన్నవి. అందుచే అభివృద్ధికి సావకాశమెక్కడ? పత్రికలు బాగాఅభివృద్ధి చెందాలంటే పదిమంది అన్నివిధాల ఆదరించి తోడ్పడాలి. బాగాఉంటేనే కాని నలుగురూ ఆదరించరు. పెళ్లి అయితేనేగాని పిచ్చి కుదరదు. పిచ్చి కుదిరితేనేగాని పెళ్లి కాదు, ఈస్థితిగా ఉంది తెలుగుపత్రికలసంగతి. ఈస్థితిని తొలగించడానికొకటే మార్గం. పత్రికల లోపాలను భరించి తెలుగుదేశంలో విద్యావంతులు, ధనికులు తెలుగుపత్రికలు చదివి ఆదరిస్తే అచిరకాలంలో ఈపత్రికలు దేశకళ్యాణానికి కారణమవుతాయనుటకు సంశయం లేదు. ఆంధ్రమహాజనుల కీసత్సంకల్పం కలుగు గాక!

శరణు

శ్రీ. కె. నారాయణాచార్యులు గారు, ఆంధ్రగీర్వాణ సాహిత్య పరిషత్తు

ఇంతకాలముదనుక నే నింతయేని
తావకీనపదాంబుజ ద్వంద్వసక్త
మానసుండ నౌచు భవదీయమహిమములను
దెల్పుచుండెడి చదువుల తెన్ను లేని
గానఁగా లేదు పాపపుఁగర్మము లన
పావకంకారహితుఁడనై బహుముదమున
నాచరించితి క్షమియింపు మంబుజాక్ష!
పుణ్యలక్ష్మీంద్ర! శరణు! కారుణ్యసాంద్ర!

సంతతము పాపచింతల సల్పుచుంటి
మానసంబున నుండు నిన్ ధ్యానమందు
నిర్మలం బగు మానసనీరజాత
పీఠమందు న నిల్పి సంప్రీతితోడ
హృదయకుసుమార్చనంబుల నింపు మీరఁ
జేసి మాం పాహి! మాం రక్ష! శీఘ్ర మంచు
వేడుకొనలేమిఁ గరుణించు! విశ్వరూప!
పుణ్యలక్ష్మీంద్ర! శరణు! కారుణ్యసాంద్ర!

ఆ చతుర్ముఖఘాస పర్యంతమునను
సకలదృశ్యప్రపంచ వస్త్వాఘమందు
నాయతానాయతంబుల నాశ్రయించి
వ్యాప్తిఁజెందుచు నుండు నీ గుప్తమార్గ
ములను సుజ్ఞానదృక్కులఁ దెలసికొనక
స్థిరతరానూనభక్తి వర్తింప లేను
మోసపోయితి క్షమియింపు మో సురేశ!
పుణ్యలక్ష్మీంద్ర! శరణు! కారుణ్యసాంద్ర!

సృష్టిలో నీ యథేచ్ఛ విచిత్రములను
సర్వతంత్రస్వతంత్రతఁ జరిపినావు
తావకీనస్వతంత్రతాతనుతఁ దరమె
వర్ణనము సేయ మాదృశ పరమమూఢ
చిత్తులకు? నీవు సత్కృపఁ జింత సేయ
మంచియే చెడ్డ చెడ్డయె మంచిగాను
బరిణమించును; గరుణించు పరమపురుష!
పుణ్యలక్ష్మీంద్ర! శరణు కారుణ్యసాంద్ర!